

TELEGRAFUL ROMAN.

No 36. ANUL VIII.

Sibiis 8. Septembrie. 1860.

Телеграфъ есе одатъ по септемврий: Жоа. — Презмерациеа се фаче дн Сивий ла еспедитра фотей; пе афаръ ла Ч. Р. поде, къ ванй гата, прин скрисори франкате, адресате кьтре еспедитр. Президиал презмерациеи пентр Сивий есте пе ан 4. фл. 20 кр. в. а. еар пе о жметате де ан 2. фл. 10 кр. Пентр челелате пьрди але Трансилванией

ши пентр провинцие дн Монархъ пе ан 5. фл. 25 кр. еар пе о жметате де ан 2. фл. 62 1/2 кр. Пентр принч. ши дері стьне пе ан 9 ф. 45 кр. пе 1/2 ан 4 фл. 72 кр. в. а. Инсерателе се пьтеск пентр дн тьмеа оръ къ 7. кр. шьрл къ лтере мичи, пентр а доза оръ къ 5 1/2 кр. ши пентр а треа реперире къ 3 1/2 кр. в. а.

Монархия Австриакъ.

Сивий 7/19 Септемвр. Гаривалди аша дьр дьпъ кьмъ штиъ а окъпатъ Неаполеа фьръ ни о пьшкьтъръ. Елъ днтръ сивгьръ дн капиталъ, персоана лъи а фогтъ де ажисъ астьдатъ пентр де а кьчери о царъ. Попорьлъ ши мильция ла аштепатъ аволо ши примитъ къ овацисне, кьрора ле цьпъ о кьвжптаре де пе валкон, дн кареле превести кьдереа тирьни ши днчепереа знеи ере де ливертате. Дьпскъ дьпъ кьмъ се азде пз се ва опъчи преа тьлтъ дн Неаполеа, ши ва плека кьтръ статълъ панадъ, знде с'а тримисъ ши дн партеа Piemontzлй тьрпе. Рецелю Викторъ а примитъ протекторатъ дн Шьврия ши Маркатълъ панадъ. Ценералълъ piemontez Чиа дини, а окъпатъ Песаро (дн статълъ панадъ,) знде а принсъ 1200, де осташі стьрини; іаръ Ценералъ Фантї, дьпъ о лъотъ цаньъ а днтратъ дн 14 Септ. п. дн Перуция (дн ст. вап.) Днтръ тьрпеле Панаї девеліръ ачї приншї 1600 осташї, днтръ карїл ши Ценералълъ Шмид.

— Контеле Кавьръ, днтръшъ меморіалъ алъ сеъ словозитъ дн 14 Септ. п. дндрепатъ кьтръ челелате потерї, зиче къ тьрпеле рецешї пьемонтесе воръ респекта Рома ши теріторіалъ панадъ. Апелеазъ ла Папа, ши зиче, къ дакъ ачела ва рекълоаште ренаштереа Італіей, аша іаръ ва фї дн поъ Пьринтеле італіенлоръ, дьпъ кьмъ тотъ деазна е пьринте днпалтъ алъ креднчомлоръ сеї. Папа днсъ, ши партеа чеа маї таре а карднналлоръ, сьптъ ресольдї ка маї възроші сь тоаръ декьтъ сь ласе чева дн дренърїле ск. панадъ.

— Де зпъ тпмъ днкоаче черкьлъ фелісрїте вешї дьпре о коалїцїне днтръ Австріа, Расїа ши Пьрсїа, ва кїаръ ши къ Англіа, дн контра Франціей, дар се дькъ пьререа, къ асте шїрї воръ рьтлнеа пьмаї ворбе гоале. „Газета Австріакъ“ вреа сь зїкъ, къ тьна Франціей лъкръ спре стрїкареа Австріей, пз пьмаї дн Італїа, чї кїаръ ши дн Полонїа ши дн Шьгарїа.

— „Wanderer“ скріе, къ дн Константїнополе се ашеантъ къ тарї прегьтїрї опорїсїче — Домпъл Прінчїпателоръ ромъне. Пентръ примїреа дн. Сале сть прегьтїлъ палатълъ, дн каре а решезїтъ Мареле Прінчїне Константїнъ, ши Дьчеле де Барбантъ, къ окасїнеа петречерей лоръ аволо. С'а тримисъ днпалте спре дншїпїнареа Домпълї о корабїе дн арсеналълъ тьрческъ.

Вїена, 30 Августъ. Шедїнцелю пленаре але сенатълї имп. дншлїтї се реднчепьр д'авеа іерї къ о вївачїтате дьстлъ де таре. Обжетьлъ пертравтьрїлоръ асторъ днпортанте сжнтъ вьцетеле сивгьратїчїлоръ министерїе, лъндъсе днпалте, ши четїндъсе пе рьндъ зьлълъ кьте зьлълъ. Челе патръ чїнчї вьцете дн тьїс се петрекьр прелїпгъ пьцїне овсервациїнї, іаръ вьнд венї ла рьндъ вьцетълъ кьлтълъ ши алъ днвьцътлътълї се днчїне о дїсксїсїне дьстлъ де фьрїпте дн партеа зпоръ сенаторї имп. Ла дьсватерїле шедїнцей ачестееа пьтемъ зиче, къ лъаръ парте тодї треї сенаторїї имп. транслїваненї, ши іаръшї тодї треї сенаторї имп. ромънї. Ної де окамдатъ пе цьртърїмъ пьмаї пре лъптъ

днпьртъшїреа ворьїрей челеї днптъї а Еселенціей сале D. Елїсконъ Шагьна, дн традъчереа еї ромълъ, кареа сьпъ ашеа:

„Стареа фїнанціалъ а Монархїей се дьскріе дн тоате пьрцїле ка о старе нефаворавїлъ, ши се дїскътеазъ дн жьрпале, вромїсїрїшї дн черкьрїте соціале ка о кьвєцїсїне аръндъ. Ачешашї есте акьмъ обжетьлъ ачела, асвїра кьрїа дн. сенатъ имперїалъ маї вьртосъ аре сьшї деа пьререа Маїестатеї Сале Днпьратълї. Пентръ ачеша сжнтъ днпїдї окїї тьтъроръ ла кїпълъ ши рьсклътатълъ консьлтьрїлоръ сьпатълї имп. дн прївїнда обжетьлї ачешїа.

„Грештїцїле, че с'аръ пьтеа івї ла дьселегареа кьвєцїей ачешееа преа моментоасе, пз се потъ ши пз тьрвєскъ дн нїчї днтръшъ касъ, ши нїчї днтръо парте сь се сокотєаскъ де зпъ че пьднсемаатъ, къ атъта маї пьцїнъ, къ кьтї къ есте афаръ де тоатъ дндоїала, къ днфьдошареа маї фаворавїлъ а фїнанцелоръ Монархїей тьрвє сь се прївєаскъ дн ценералъ де зпълъ днтрє чеї маї де кьпетенїе факторї аї зпъї вїторїлъ зпъї алъ Днпьртъїей.

„Ез кредъ таре, къ о асфелїлъ де днфьдошареа маї фаворавїлъ а фїнанцелоръ челоръ де тотъ сьрїпчїпате асгьзї, с'аръ пьтеа кьцїга пьмаї пе кьрареа зпоръ їнстїтүцїнї політїче порокоасе, дьпъ кьмъ рекъноскъ ачеша ши днсъшї Министерїл де фїнанцї.

„Деака есте кїематъ статълъ, ка сь фїе зпъ органїсїтъ тьрїпїкъ алъ ачелоръ їнстїтүцїнї каре аш де деторїе, де а промова ши де а сьрїжонї пьтерїле спїрїтале ши матерїале але сьвзшїлоръ статълї, прєкьмъ ши скопърїле де вїадъїнтерне ши естерне але ачешора, ши деака статълъ аре сь стеа сьвълъ пьсече лецї, каре престе тотъ аш де а рьгьла вїаца оменєскъ, адекъ сьвъ лецїле дренълї ши але моралїтүдї, апої кредъ къ потъ днтрї ачеша, къ фїеце їнстїтүцїсїне дн органїсїтл зпъї Гьвернъ, къ деосєїре ши маї вьртосъ днсъ алъ ачелї Гьвернъ, кареле дншї лъз де ідео кондъкьтоаре егала дндрептүдїре а сьвзшїлоръ статълї, асфелїлъ тьрвєще сь фїе днтокмїтъ, ка сь корьспзндъ тьтъроръ асчепьтїлоръ ши дорїндїлоръ челоръ дренте ши кьвїнчюасе але сьвзшїлоръ статълї. Пентръ къ дн касълъ контрарїл с'аръ аръта пьмаї тьсврїле гьвернментале ка пьсече зршїрї але зпоръ тендїнцє зпїлатерале, каре апої челоръ тьхнїцї ши вьтъмацї даъ пьмаї апсъ кьвїнчюасъ спре жьлїре ши пьтлцтїре.

Ачесто прївїрї де прїнчїпїлъ лъсзндъле днпалте, грекъ акьмъ ла вьцетълъ Министерїлї де кьлїлъ ши днвьцътлътълї ши зїкъ, къ прелїментарїлъ респектївъ пе мїне маъ неодїхнїтъ фюарте, маї къ сьсътъ аволо, знде се адъче днпалте речерїнда (спєселе де аконєрїтъ) пентръ секцїанї деосєвїте ла Министерїлъ ачелашї, апої пентръ скопърї вїсєрїчешї ши школаре але зпоръ релїцїнї крешїне, прєкьндъ пентръ о секцїсїне де релїцїа гр. ресьрїтеанъ ши пентръ скопърїле еї вїсєрїчешї ши школаре, пз се адъсе дн проузнерє нїчї о речерїндъ, де ши есте афаръ де тоатъ дндоїала, къ дн партеа ачеша с'аръ прїмї къ чеа маї сжнчєръ мьлцтїре о ажьторїндъ дн вїсїерїа статълї пентръ скопърї вїсєрїчешї ши школаре. Маї есте днкъ зпъ алъ доїлеа пьтъ дн ачелашї прелїментарїлъ алъ Министерїлї де днвьцътлътълї, кареле

маъ неодїхнїтъ, адекъ ачела, къ днтръшїсзлъ пз се vede а фї лъатъ речерїнда пентръ зїдїреа знеї школе трївїале мїреале дн Авьрдъ, дн дїечеса мєа, а кьрєса кьдїре дн вїсїерїа статълї о демъндъ Маїестатеа Са Днпьратълъ днкъ дн лъва лъї Іанварїо 1853. Ез спєрєзъ, къ овсервареа ачеша а мєа се ва ала а фї аналогъ къ ачеша, кареа се кьрїнде пе фьца а 5. а рапортълї комїтетълї че пе сть днпалте, ши кареа се кьрїнде дн зршїтоареле: „Токма ашеа маї днколо пз пьтз комїтетълъ тьрече къ vederea, къ дн прелїментарїлъ статълї ла фондърїле вїсєрїчешї ши школаре сжнт днсємпнате пьсече ажьторїнцє фюарте тарї дн вїсїерїа статълї пентръ лїпсєле їнстїтүцїей пьвлїче, дн зьеле дьрї сивгьратїче, пре кьндъ пентръ алте цьрї, знде асфелїлъ де речерїнцє се аконєръ пьмаї сивгьръ дн мїжлоачеле комьпале, асєменеа ажьторїнцє де статъ пз се вьдъ а фї днсємпнате.“

„Днпъ кькса днпьрєжьрїей ачешееа моментоасъ дншї іаъ лїсєратєа а дндрєнта кьтръ Маїестатеа Са Днпьратълъ зршїтоареа рьгьмїпте: Преа днпалтъ ачелашї сь се дндрє а оръндїл, ка

1. ла Министерїлъ де кьлїлъ ши днвьцътлътълї, сь се днфїндєзе о секцїсїне деосєвїтъ пентръ Бїсєрїва гр. ресьрїтеанъ, кареа сь вїзъ а конста днп креднчомї де аї ачелєеа; ши

2. ка дн вьцетълъ Министерїлї моментїлъ днкъ пе ан. 1860 ши 1861 сь се пьлъ о речерїндъ пентръ скопърї вїсєрїчешї ши школаре але вїсєрїчей гр. ресьрїтєне, прєкьмъ ши пентръ спєселе челе де лїпєлъ ла днфїндареа знеї школе трївїале ши реале дн Авьрдъ, днкьвїндате де Маїестатеа Са.“

Дьпъ ачаштъ ворьїре лъз кьвьптълъ D. Баронъ Пєтрїно, кареле днтръо ворьїре лъпгъ демонстръ стареа чеа трїстъ вїсєрїчєаскъ ши школаръ дн Бьковїна.

D. Сенаторъ имп. Бар. Пєтрїно, алътърндъсє къ тотъ лъпгъ ачеша опїнїсїне а D-лї Сєп. Маагеръ, *) къ мьлцшїреа поноарелоръ се поате ажьнцє пьмаї прїн ашезареа егаль а тьтъроръ конфєсїзїнлоръ дн Австріа, къ атълъ маї вьртосъ, кьчї дн Австріа се ашл 8 мїлїоанє де акатолїчї. Адъче апої motive дн patria са (Бьковїна), прїн каре аратъ къ, де ши ачеша царъ аре мїжлоаче пз пьмаї де ажьосъ, даръ кїаръ де прїкосъ пентръ шкоалъ ши вїсєрїкъ, тотъшї ачеле мїжлоаче пз се дндрєвїндазъ спре ачелї скопърї спре каре саъ фогтъ фондатъ ши саъ дншлїтїлъ. Аратъ апої къ шьртърїсїторїї вїсєрїчей греко орієнтале дн Бьковїна, днкъ днпалте де окъпїреа цьрей а посєдатъ дн мошїї зькьтоаре камъ 2/3 пьрцї дн Бьковїна, ши о парте таре де авєре дн мошїї, дн Молдова, днсъ лї са лъатъ дн тьлъ адмїнїсїтрацїсїнеа ачешей авєрї, ши мошїїле саъ вьндълтъ фьръ вре ка темєїл сїлїторїл, пентръ каре пз лї с'а маї датъ нїчї о сокотєалъ. Де врео 6 анї днкоаче пз с'а маї фькьтъ нїчї вьрємъ о арътарє, днкьтъ, авєреа че с'а фондатъ ши ашезатъ пентръ шкоалъ ши пентръ вїсєрїкъ а ажьсєл а фї пентръ дьпшїї о terra incognita. Ши аша зиче маї днколо:

*) Дл. Сєп. имп. Маагеръ дн Брашовъ, а рьдїкатъ кьвьлтъ лъпгъ королїонарїл сєї де релїцїсїнеа протєстантъ, ши черъ дндрєптүдїре егаль фьдъ къ католїчї. Р.

prin carea acesa cerea subordinarca Eпискоpie- lor romъne rescribene din Austria Patriarhatului ...

Articolul acesa maї noї din „Bandererъ“ scrie ca urmasorii ...

„Viena, 10 Septembrie. n. Noi Romъni, cei ce ne dăruim de religia rescribenă, scriem că ...

„Kredința cea sinceră ezeștie de la țărâniștii noastre ...

Este zădărnici să dăm de înțeles, că Romъni Bisericei rescribene ...

Точка аcesa ашпрере аевъ шї дăп дăптăл канонїк есте, че дндаторъ пре Ромъни rescribene ...

Ромъни тревър се днделеатъ кз мїраре фапта аcesa днделїтї а Патриархатї сьрвекь, пентр кз аcesa есте антиканонїк, шї пентр кз ачелашї Патриархъ дн челе дозъ конферїнде, каре ле цїнз кз конклареа а dororъ Eпископї шї тогь агьторъ Senatorї имп. ромъни, пофїндї а свекрїе дшпрелъ петїцїнеа поменїтї, се

petъ копїнче пе депїнѣ, кь Ромъни, счїндшї преа вїне дрептїрїе сале бїсерїчештї, протестаръ сьрвѣтореште дн контра пропосїдїеї поменїтї. Archїерѣ, кареле ськь претестъл дшплїнїрей даторїндеї се vede а се днкіна тьд-дрїей лїментї.

Ної Ромъни тревзе сь декларѣмъ петїцїнеа поменїтї де о петїцїне дшсїтї де тогь темейлѣ бїсерїчeskъ, кз лїта маї вьртосѣ, кз кьтї кь статял квю алѣ Патриархатї сьрвекь, шї алѣ Eпископїлоръ ачестїа, фацъ кз Іерархїа ромънѣ дшпедекатъ полїтїчеште, вьдеште о старе авпортъ а Bisericeї поastre кз прївїре ла крештїнї ромънї, пентр аcesa Іерархїї сьрвештї вїнѣ а се сокотї пьмаї ка пеште кїлетенї бїсерїчештї провїсорї аї преодїлоръ шї крештїнїлоръ енархїал ромънї; дьлз ашевзїментеле бїсерїчешї (кан. 6. сьворьлї екзм. I. — кан. 2. сьворьлї екзм. II.) пе маї львїдѣ дн сокотїнцъ днкі шї аcesa фацъ констататъ, кь Метрополїа Карловїдеанѣ нз се дшфїндѣ дн зрїа орѣдселоръ ценерале бїсерїчештї, чї дн зрїа тьсрїлоръ полїтїче дьлз емігравеа знеї пьрїї а нацїїней сьрве дин Тьрчїа, прекьндѣ Метрополїа ромънѣ дшпедекатъ дин Austria есте о пьлтєїре а легїслагїїней бїсерїчештї екземпїче, пентр каре лькръ шї сьворїдїнѣ Патриархалѣ Константинополїтанѣ Антонїе дн 13 Августя 1391 пре Eпископалѣ Мьнкакїалї Метрополїтєлї ordinarїѣ дин Ardealъ, шї апої чеї дої Метрополїтї аї пострїї — Теофїлъ дн an. 1693, шї Атанасїе дн an. 1697, ашеа дарѣ дштрънѣ тїпїлѣ кьндѣ Ardealалѣ се цїнеа де короана Austria, шї кьндѣ Метрополїа сьрвекь се афа дшфїндатъ дн Карловїдѣ, — нз се хїротонїръ прїн Метрополїтєлѣ Карловїдеанѣ, чї прїн Есархїалѣ патриархалѣ дин Бьскрештї дн лїтереа ашевзїментелоръ бїсерїчештї, шї а овїчїєлї чє-лїї векї.

Ка антиканонїк тревзе сь декларѣмъ шї дштрїреа аcesa а Патриархатї сьрвекь: кь дштрънѣ статї нз маї о Метрополїе поате сь есїсте; пентр кь каноналѣ алѣ 8. алѣ сьворьлї екзм. III, шї тьлжїреа ачелїа (vezї Пїдалїонєлѣ) пе дшвацъ дин контръ.

Метрополїа поастръ ромънѣ се вькьрарѣ днш шї де посїцїнеа са легалъ дн статѣ, че се vede дин дипломеле рецїлоръ Владїслаѣ дин an. 1391 шї Maria дин an. 1479.

Нз маї пшїгїнѣ се афлѣ шї Eпископїа Бьковїней дштрѣ старе авпортъ, пентр кь шї ачеста ла дшкорпорареа Бьковїней кз Austria се ршсє де кьтръ алѣ еї Скаонѣ метрополїтанѣ прїмїтївї шї ледзїтї дин Iашї, шї се сьворїдїнѣ дн челе dogmatiche шї кьратѣ спїрїтєале Мїтрополїей Карловїдене пе калеа полїтїк.

Фацъ кз ачеста старе а лькралї kredemъ ної Ромънї а пе дшплїнї нзмаї дєторїнда поастръ кьтръ Biserica de care ne цїнемъ кз евалїе шї kredїнцъ, деакъ дьлз дшвзѣтєра Bisericeї поastre, пе калеа легалъ, фьрѣ де кьдетє вїклене, шї кз агьта маї пшїгїнѣ спре довьндїреа вьрзней амбїцїїнї лїментї ськь таска дшплїнїрей де дєторїнцъ, петїцїоньлї ла Maїestatea Са дшлїратьлѣ пентр рецївїреа Метрополїей поastre дшпедекате, дн интересьлѣ скопзїлоръ бїсерїчештї шї школаре, шї пе рьгьмъ пентр о адьнаре бїсерїчeskъ стьтєоре дин преодї шї мїренї, спре реконстїсарєа Іерархїей поastre бїсерїчештї.

Де сьв сьрхьлѣ 29 Августя. в.

Д-ле Редакторъ! Дарѣ маї авькьтѣ фрїзрїе! цїле трїмїтѣ нъ тозєграфь. Амѣ фостѣ зїсѣ кь рьмїжнємъ ла рєзнїеа Сашилоръ дин Бїстрица, шї аштєптїшѣ сь вїе ана шї ла мьора поастрѣ. Амѣ аззїтѣ кь аколо Сашиї кь знгьрїї аз фратєрнїсатѣ фортє вїне. — Поате кь ачеста арѣ еї арматѣ тогь асешенеа шї кз ромънї, дарѣ пої пре льгъ кзпоскьтєлѣ постръ indїferentїсмѣ пе лєнєвїрїтѣ кь тоцїї, шї нз льарьтѣ партѣ ла о рєзнїеа патриотїкѣ де шї нз ромънѣ. Дакъ вомѣ сь пшїмѣ дшпїнѣтеа лїмеї ка о нацїїне кз интеллектулѣ, апої злѣ трьбе сь нз рєзнїемѣ дшдрьптѣ нїче дела асфелї де окасїнї. — Де вомѣ фїсїлїтошї — сь дшплїнїтѣ кз че амѣ рьтасѣ дшдрьптѣ пе аплѣ вїторїї ла Сасѣ Себешѣ. — Еї дарѣ пьнѣ атзпчєа сь vedeмѣ че с'а пертрактатѣ ла фратєрнїсарєа ачєа? Амѣ аззїтѣ кь с'а рьдїкатѣ тоастє шї пентрѣ ромънї. Лє тьлзшїмѣ, сь лє фїе де вїне! Длєзъ кьткѣ тогь Д-лоръ апої де алтѣ партѣ кз о сєтє грозьвѣ аз провокатѣ зпїнеа лоръ чєа дин пїнѣте де 1848, че дьнѣ кьткѣ шїтїмѣ с'а фостѣ дн-

keiatъ днкі дела 1437, нзмаї асспра попорьлї ромънѣ, пентрѣ каре жьршлїтѣ вьстєматѣ лїа пьлїтїтѣ апої D-зєѣ ла Мохачї, ачєаста о вомѣ лза ла северѣ потїцъ. Дакъ D-лоръ а жьрат вьреодатѣ пентрѣ ачєастѣ зпїне, шї маї датѣ нкзта фьгьдзїндѣ позъ пентрѣ рєстїтєїреа ачєлїї пєдрептѣ їсторїкѣ, апої трьбе сь лє сознємѣ, кь шї пої лтѣ жьратѣ дн кьткьлѣ лїбертєї, кь нз вомѣ асспрї шї нз вомѣ пєндрєптїдї пе нїме, дарѣ нїчї нз вомѣ маї сьфєрї ка ацїїсѣ пе асспрєаскѣ шї сь пе пєдрєптгьдаскѣ — одатѣ кь канєл. Ромънлѣ дшї цїлє жьршлїтєлѣ, шї нз шї ва зїта, кь пентрѣ елѣ а кьзьтѣ патрєзчї де мїї. Ачєстѣ жьршлїтѣ а здрөвїтѣ канєлѣ хїдрєї, че аъеа жьршлїтєлѣ дела а. 1437.

Дєчї кьндѣ вїне ворєа дшпїнѣте де дштрїре, вїне сь пе дшцїлєчємѣ кь компарїоцїї пострїї, дштрєвндї дє рєпєцїте орї: Днєзїте де сатанє? шї де тоате сьлжїлє лїї, шї де тоате лькрьїлє лїї? Тєаї лєпєдатѣ де сатанє? шї де тоате сьлжїлє лїї, шї де тоате лькрьїлє лїї? — Дшпрєзєнєзїте кз дрєптєтеа, шї тє днкінї еї? шї дакъ ла тоате ачєа дїї ва рьсєндє посїтївѣ, дин тогь сьфлєтєлє кьратѣ, шї ва зїче: днкісїмє дрєптгьдєї, егалїтгьдєї шї фьрїдїєтгьдєї, атзчї дшврьїшзвзлѣ, ш'лѣ дштрєабѣ тоатѣ зїза кь нз ш'а зїтатѣ де крєдєзлѣ ачєста. — Алтѣфелї нз.

Дн зїлєлє ачєстєа 'мї авєнї лє ведєрє зпѣ проектѣ де ортографїз ромънѣ кь лїтере латїне, ашгєрнзлѣ ла Мїнїстерїєлѣ кьлєлїї, шї трїмїсѣ ла комїсїїнеа пентрѣ статорнїцїреа ортографїей спрє амї да пьрєрєа шї асспра ачєлїа Дакъ амї кзпоаштє пе аькторьїлѣ, амї нкмї ачєастѣ ортографїз дьлз пшмєлє лїї. Дарѣ фїндѣ кь нз 'лѣ шїтї чїнє е, трьбе сь о вогєзлѣ дьлз дшсшїрїлє еї, шї сьї зїкѣ: ортографїе хїнє-ромънѣ. — Зїкѣ Xїнє'оромънѣ, пентрѣ кь де о арѣ фї пьзлїкатѣ зпѣ хїнєзлѣ, каре кьпоаштє тоате чєлє ортєчї де мїї де лїтере а лє лорѣ, нз о арѣ фї потгьтѣ дшкьрка маї вїне нїчї пе а поастрѣ. Аззї коло! Istorїea nãturalã a impãrãției animalelor. Cїne n'au auzїt de rãnocer, de cãmїlã, de girafã, de struț“ (шї де ортографїа D-талє?) Чє е D-лє! аї вьртѣ сьцї вадї жокѣ де лїтературєа ромънѣ, шї сь о фацї пєкьмѣ сь дштре дн овїчїе, дарѣ сь їасѣ шї дин вїацъ? Дштрѣ адеврѣ кь нз цаї фї потгьтѣ аьжнє скопьлѣ маї лєснє декьтѣ кь о асфелїлѣ де ортографїе. Аї вьртѣ сь кьрєсплзїлї фопїчєї? Дарѣ че ва фї атзчї де граматїкѣ, де лексїографїз, де поесїє ш. а. Сь тьчємѣ де гьсєтлѣ чєлѣ вьнѣ. Дакъ авємѣ де а рєспєкта нзмаї чєрїндєлє фопїчєї, апої нз сьнтѣ де позьчєї шї позъ де орї маї вьнє лїтерїлє чїрїлє декьтѣ кьдєлє шї кьрпєлє D-талє, шї пїатра чєа де мьоръ чє врєї сь агьдї де гръмзьлѣ вїєтлїлї а? Советшї кь кь аста аї фькьтѣ декьлѣ шї фопїчєї? О D-лє! декъ аї врєа сь їмїцї тоате варїансїлє фопїчє алє лїмьєї поastre дьлз кьткѣ лєгьсїмѣ дн деосєвїтєлє дїалєктє ромънє, апої пе льгъ кьрпєлє шї кьдєлє d-талє, дарѣ маї трьбзї шї арїнї амьїсїалє де тогь фєлїзлѣ, ка сь лє дшфїцї пе фəлєлє, пе сїпїарєа шї пе коастєлє вїєтєлоръ кьвїлєтє ромънє, рьсїнїтє де d-та пе кьрчє.

Domnїалї зїчє кь ортографїа ромънѣ фьрѣ де ачєа базаконї е грєа де дшвздатѣ. Дарѣ Domnїє! Чє лїмьз се дшвацъ фьрѣ де дшвзцѣ? Аѣ маї вшорѣ е d'а дшвзца шї а скрїє тоате сєпнєлє D-талє, шї о граматїкѣ васатѣ пе елє, дєвѣлѣ врєо пштрѣ чїнї рєгьлї де проншчїацїїне чє лє аз дштогма шї гїанїєнїї, шї дштрѣ тьсєрѣ кь тьлгь маї тьаре шї Фрацчєсїї.

Апої маї зїчє D-лїї шї ла екопмїтѣ, кь арѣ трєбзї дїн фїнєлє кьвїтєлоръ чє се термїнѣ кь о консонантѣ (дарѣ че кьзвїнтѣ ромънєскѣ се термїнѣ дн консонантѣ агарѣ де патрїкє ла „їа?“)

къ тотъ лъелъ акаръ, сокотиндъ къ prin ачаеста тотъ а шептеа фартъ съ пьстрезъ. — Даръ романі карі понеаъ дьотъ а ачела де каре те дп-пиедечі D-та, ші фъръ де каре граматика пз аре фундаментъ, дпкъ ші кьте зпъ s, m, d, t, ші алтеле, къ тоате къ еі п'авеаъ морі де хъртіе ка поі? D-та пзмаі стрекърі дпндарі ші дпгиді кшміе къ економіа D-тале, кпндъ атачі не вьетлъ ъ фпале; іаръ деспре алтъ парте пзні лзі а о ппартъ де тбръ де грзматі, ші маі ла тоате челеалте літере кърне ші зрелі, апоі кóде дпнапнте ші дпдърпнтъ. Сокотеште пзмаі віне пентрз D-зеі! маі мьлді ъ фп-палі авемъ поі дектъ ъ сазъ ъ де аі D-тале, че кзпрінде локъ ла дозъ літере? Апоі маі къ економіе есте де а скріе зпъ кзвпнтъ дп контпнзъ ші а мерце маі департе, опі а скріе зпъ кзвпнтъ, апоі а сокоті о жзметате де часъ къ че історіае натуралае аре, адекъ че кóде де ампісіі іі маі тревзе, апоі а те дп-тоарче къ пеана одатъ ка сѣі пзі коарнеа ші зреліе, апоі дпн поъ ка сѣі пзі ші коаде дпнапнте ші дпдърпнтъ? Дакъ ъ дпдъ рпеште а шептіа економітъ, оаре базаконііе D-тале, пз ръпескъ шесе шептіші дпн спадіклъ ші тімпзлъ скрісоареі? Оаре стазл п'артрзві сѣ пзпъ тот шепте скріігорі дп лок де зпъ ла ортографіа D-тале чеа арбітраріа ші не пічі о сістемъ васагъ? Дакъ D-та зічі rog, rogat, in локъ де rogu, rugatu, де знде скоді апоі „rugăciunea“ D-тале? Bez! D-ле, ла астеа тоате пзі кадетатъ кпнде теаі апзкатъ де „parturiunt montes, nascitur ridiculus mus“.

Дпчепнд дѣла Чпнгііан, каре не дъ testimonіѡ, къ вокалеле латіне авеаъ ші ла романі кьте чпнч шесе сонърі, пълъ ла Данте ші Петрарка алъ італіеніоръ, ші пълъ ла Шпнкаі, Мікз, Маіоръ, Лазреан Чпнарі ші тоді чеіалалді ромъні че кзпоскъ кьтзші де кьтъ лімба, тоді аъ скрісѣ ші скріѣ къ літере латіне фъръ де коаде ші коарне, тоді се зпескъ ла ачееа, къ акчептеле че ле дпнтревіндазъ ші італіені асѣра вокалелоръ, сѣ ле adopteze ші ла поі пзмаі аколо, знде сѣнтъ де ліпсъ ка сѣ deo-себеаскъ зпъ дпгълесѣ де алтлъ, тогъ а зпзі ші ачелзшші кзвпнтъ п. е. canta, cantă ші cantă.

Тоатъ діференда сѣ пзмаі дптр'ачееа, ка сѣ се апеаскъ тоді ла adoptarea зпора ші ачелораші акчепте. Че се дпне де коаде, ачелеа сѣнтъ тóте къ атъта маі де пісосѣ, къ кьтъ ачі дптрз тоате ажзтъ регзлеле граматікале ші лексіграфіа. Еѣ амъ сперандъ, къ комісізнеа де регзлареа ортографіеі офіціоасе, се ва зпі лесне де а дельтара ачесте пічі діференде, ші ва лъса лімба ромънъ сѣ фіе дпшркатъ дп вестпнтѡ де салонъ, іаръ пз де комедіе. С ф р е д е л з ш ъ.

Пешта 7 Септемвр. п. Ерї се prodsee Дл. Іаков Нагі, артїстѣ де флзверъ дп театрлъ націонал мадеар де аічі къ дозъ піесе, зпа мадеаръ дьотъ кзтѣ о пзмескъ еі, даръ каре деалтмпнтрелеа дьотъ кзтѣ рекзпоаште ші зпъ корреспондпнте дпн Ардеалъ а лзі „Hölgyfutár“ е взратъ ромънеаскъ, пзмаі кьтѣ е аплікатъ не зпъ версѣ мадеаръ „Repülj fecském ablakára,“ ші алта „імітъзіне де чпмпоі,“ ромънеаскъ.

А кпнтатъ че е drent дестъ де віне, фз аплздатъ ші кіематъ фартъ не віпъ маі де мьлте опі, — пз потемъ зіче къ неаръ фі компромітатъ мзсіка, авемъ дпсѣ а не есупіаа фъререа де рьѣ, пентрз къ D-лзі пз е къ маі мьлтъ респектъ кьтръ пацізнеа ачееа, къ акъреі мзсікъ дпкпнтътоаре фаче фзроаре, ші фаче репзше, шіші кьштїгъ кіаръ сзвсістїнда де тоате зілеле. Амъ дорі ка дп віторїѣ сѣ пзмаі анонсеze: „Oláh dudu utánzás, oláh furulyával,“ къ поі зічетъ „чпмпоі ромъне“ ші „флзверъ ромънъ,“ іаръ пз чпмпоі валахе ші флзверъ валахъ.

Сѣ не крѣдъ даръ D-лзі ші тоді фрадіі мадеарі де карі се дпне ші D-лзі ка артїстѣ, ші пзмеле „oláh,“ сѣ аївъ взпътате алъ дпскімба одатъ къ опіцінаклъ „román.“ — Е зпъ дптрз адеврѣ зпъ че кзріосѣ, дп че кіпъ зпора дптръ фрадіі мадеарі ле плаче а не дпшрді дп dose пърді — къ пзмеле, ші ампмітъ кпндъ ворбескъ ші скріѣ деспре інтеліціодъ, зікъ „román,“ ші кпндъ ворбескъ ші скріѣ деспре попоръ зікъ „oláh,“ неаръ пльчеа сѣ пі о еспліче D-лоръ пкдпнтелъ пентрз че факъ ачееаста? Не плаче дптр'ачееа а крѣде къ о факъ тотъші маі мьлтъ дпн пезъгаре де сеатъ опі кіаръ дпн пепрїчепере, дектъ дпн малїдіе. —

Пешта 9 Септемвр. п. Дп Nr. 30 а „Gaz. Trans.“ четіртъ о корреспондпнтъ а D-лзі П. дпн Блажіѣ, дп каре арътпндъ къ аколо фзръ деклараци де матърі дп анзлъ ачеста 14 тінері ромъні, деодатъ провоакъ не тоді каріі аъ чева модрз ка сѣі ажзтоаре дп фреквентареа стздіелоръ ізрідїче, фпндъ тоді парте орфані парте дѣла пърпндї не авзді, ші престе 4 септѣмліі ведемъ къ ачелъ версѣ пз а ръсзпатъ дп пзстіе. — Четімъ адека дп Nr. 34 а Gazetei, зпъ артїкклъ дпкзражеторїѣ кьтръ тінерїі ромъні, ка тоді сѣ дпгренпндъ карїера ізрідїкъ фъръ пічі о темере, къ інтеліцінда ромънъ се ва дпгрїжі де дпшші, къ афартъ де челе 5 стпндїі фькзте не анз в. дпн Блажіѣ, аъ протїсѣ ші бравїі постріі коппаціонал Къзженї, къ воръ порта грїже де алдіі 3—4, ші Бршовенї, Сечеленї, Сївіенї, Ръшіпъренї, Мзntenї, Къшменї, Бъльденї, Зпгзренї ші Мзрешенї дпкзші воръ деазне трїзв-тзлъ сѣі ла скопкълъ ачеста, провокъндзне маі департе ла контрїзвіре спре дпфїпндзрѣа зпзі ф о п д ѣ фїлантронїкъ, дпн каре сѣ не потемъ аконерї ліпселе челе маі тарї ші маі не апърате де дпнапнтареа попорзлї пострз дп кьлтзръ. Дзмпнезеѣ преа взпзлъ сѣ ажзте, ші сѣ дпспїре дп ініміле тзгзроръ ромъніоръ спїрїтлъ копцъледереі ші алъ дпфърдїреі, ші лзмпнзндзі сѣі факъ а дпгълеце спїрїтлъ тімпзлї, каре претінде астзлі атътъ де зрпнте дпфїпндзрѣа зпоръ фондзрі де фелїлъ ачестора! Трезвінда зпоръ асемепа фондзрі пічі одатъ п'а постъ дптрз адеврѣ ашеа печесарїе ка кіаръ астзлі.

(Ва зрпа.)

19—2 **Конкзрѣ.** Ла школа прпнціпалъ порталъ, гр. опїент. дпн Бршовѣ, Претъра ші Префектъра Бршовзлї сѣ черѣ доі дпвзцъторї: зпклъ пентрз класса II-а де прзпчї, ші зпклъ пентрз класса I-а де прзпче.

Саларїзлъ анзалъ пентрз дпвзцъторїзл дпн класса II-а есте 315 фл. в. а., еарѣ пентрз, челъ дпн класса I-а 150 фл. в. а., каре саларїѣ се прїіемште дѣла касїерзлъ Ефорїеі, не лъпгъ квїтацдъ, ла дпчепзтзлъ фїе кърїе лзпї.

Пентрз ачесте постзрі де дпвзцъторї се дескїде конкзрѣ пълъ ла 10 Септемврїе а. к. ст. в.

Дрентъ ачееа опі каре дореште а конкзра пентрз врзвзлъ дпн поменїтеле постзрі де дпвзцъторї аре а трїміте ла сзвскрїсзлъ, не лъпгъ петїдізне тімбратъ къ 50 кр. в. а. ші скрісѣ къ пжпа са:

1. Атестатъ къ а абсолватъ къ азртаре взлъ ші къ спорїѣ де класа прїмъ челъ пздіпъ дпмпасїзлъ мїкъ.
  2. Атестатъ де вотеzъ, къ есте де конфесїз-неа гр. опїенталъ; ші дп сѣжршїтъ
  3. Атестатъ де пзртареа полїтїкъ; ші ачестеа пълъ ла сзспрефїнтзлъ термінъ, спре а се пзтеа аштерне конкзрєнціі ла Дпалтеле локзрі пентрз дптрїре.
- Бршовѣ 25 Августѣ 1860.
Інспекторъ дїстрїктзл де школе гр. ръсър.
Іоан Попазъ.
Протопопъ.

18—2 **Цїтадіе едікталъ.**

Елісавета, содіе лѣзїтъ а лзі **Матеїѣ Со-ломон** дпн Стреза Кърдїшоара, де рел. гр. ръс кареа къ некредпндъ шїаѣ пърсїтѣ пре сзспзмітзлъ взрзатъ акъта апроане де доі ані, ші аъ прївєдїт дп Ромъніа фъръ де а се шті локкълъ знде се цїне, се провоакъ прпн ачееаста, ка дп термінъ де зпъ анъ дѣла датзлъ де астзлі, сѣ віе дпнапнте сзвскрїзлї ск. протопонескъ, спре апърареа каззел сале, къч. пѣфъкпндъ ачееаста се воръ лъкра челе де ліпсъ дп астфелїѣ де каззъ ші фъръ де дпнса, дзпъ дпгъ-лесзлъ С. С. капоане а те Бїсерїчіі гр. ръсърїтене.

Аврїгъ дп 20 Августѣ 1860.
Васїліе Максим.
Adm. прот.

20—1 **Конкзрѣ.**

Ла дпмпасїзлъ іпферїоре пзблїкъ ромънескъ дпн Бршовѣ, Претъра ші Префектъра Бршовзлї, се чере зпъ професоръ.

Саларїзлъ анзалъ есте 500 фл. в. а. къ пер-спектївъ де а дпнапнта пълъ ла 600 ші 700 фл. в. а. каре се прїіемште дѣла касїерїзлъ Ефорїеі, не лъпгъ квїтацдъ, ла вінеа фїе кърїе лзпї.

Пентрз ачестъ постъ де професоръ се дескїде, конкзрѣ пълъ ла 25 Септемврїе а. к. ст. в.

Дрентъ ачееа опі каре дореште а конкзра пентрз пзмітзлъ постъ де профессоръ, аре а трї-міте ла сзвскрїса Ефорїе, не лъпгъ петїдізне тім-братъ къ 50 кр. в. а.

1. Атестатъ, къ а абсолватъ сѣаѣ фїлософіа дѣпъ сістемта векіе, сѣаѣ кзрсзлъ фїлософїкъ дп зрїверсїтате прескрїсѣ астзлі пентрз профессорї дпмпасїалї.

2. Атестатъ де вотеzъ, къ есте де конфесїзнеа ортодокъ; ші дп сѣжршїтъ

3. Атестатъ де пзртареа полїтїкъ; ші ачестеа пълъ ла сзсѣ прѣфїнтзлъ термінъ, спре а се пз-теа аштерне конкзрєнціі ла дпалта ч. р. Локоціпдъ а дѣреі пентрз дптрїре.

Бршовѣ 29 Августѣ 1860.

Ефорїа шкоалелоръ дпмпасїале ші портале ромънешї дпн Бршовѣ.

Іоан Попазъ.
Протопопъ.

21—1 **Конкзрѣ.**

Ла школа чентралъ гр. опїенталъ черкззлъ дпн Венедїа де жосъ, постзлъ де дпвзцъторїѣ секзп-дарїѣ девенїндъ вакантъ, сѣ дешкїде конкзрѣ, ші анзмітъ пълъ ла 1-а Октомврїе а. к.

Саларїзлъ анзалъ пентрз ачестъ постъ е, 150 фл. в. а. 25 фл. в. в. банї пентрз кортелъ, ші 6 стжжїні де лемне.

Дорїторїі де а конкзра ла постзлъ ачеста, аъ де а ші трїміте ла сзптскрїсзлъ пре лъпгъ петї-дізне тімбратъ къ 50 кр. в. а. ші скрісѣ къ пжпа са:

1. Атестатъ къ аъ абсолвїтъ къ пзртаре взлъ челъ пздіпъ Дпмпасїзлъ іпферїоръ, ші педагогіа дп Сївіїѣ;
  2. Атестатъ де вотеzъ къ есте де конфесїзнеа греко-опїенталъ. —
  3. Къ шїе теоретїче ші практиче, лімба ромънъ ші цертжлъ; дп фїне
  4. Атестатъ деспре пзртареа взлъ полїтїкъ, ші тоате ачестеа пълъ ла сзсѣ прѣфїнтзлъ термінъ, спре а се пзтеа аштерне конкзрєнціі Есселендіел Сале преа Сїпдітзлї П. Епїскопъ діечесанъ, пентрз дптрїре.
- Фъгъ раш 22 Августѣ 1860.
Інспекторъ дїстрїктзл де шкоалеле гр. опїен-тале.
Петръ Попескъ.
Прот. Фъгършзлї.